

Jak dohnat Ameriku

Evropané se snaží mírnit americkou a asijskou dominanci na poli technologických firem

TOMÁŠ BROLÍK

Evropa zaspala a teď se snaží dohnat – něco, co možná ani dohnat nejde. Takhle popisují skeptici nejnovější plán Evropské unie zřídit zvláštní technologický fond, který by měl podporovat evropské firmy a – ve zkratce řečeno – dát vzniknout „evropskému Googlu“. Emoce jsou jasné: velké technologické firmy dnešního světa jsou bez výjimky usazeny ve Spojených státech a východní Asii. Unijní politici a úředníci to pocítují stále silněji jako ekonomický, bezpečnostní i politický problém.

Na obzoru je na první pohled typické unijní řešení – bude ustavena úředně řízená instituce s honosným názvem European Future Fund (EFF, v českém překladu Fond evropské budoucnosti). Je jí ale třeba přiznat jistou logiku. Současné evropské zaostávání není dáno leností nebo neschopností Evropanů, ale tím, jak globální technologický byznys funguje. Velká hromada peněz, o které je pod zkratkou EFF řeč, by mohla evropské nevýhody vyrovnat.

Je to tvrdé, nevdání?

EFF je zatím ve stadiu návrhu plánu. O bruselských úvahách se okolní svět dozvěděl díky úniku do deníku Financial Times a serveru Politico a mluvčí komise Mina Andreeva se k celé věci

odmítá vyjádřit s tím, že zatím „není o čem mluvit“. Co je tedy známo? Fond by podle návrhů měl mít k dispozici sto miliard eur (což je v přepočtu jeden kompletní český státní rozpočet). Měl by sloužit k rozjezdu a růstu slibných evropských technologických firem. A na rozdíl od jiných evropských nástrojů by to neměl dělat skrz granty a dotace, ale přímé investice a kapitálové vstupy do jednotlivých firem – blížil by se tím investujícímu soukromníkovi a měl by volnější ruce.

Daleko jasnější jsou evropské motivace. Pohled na seznamy největších, nejhodnotnějších a nejvýdělečnějších technologických firem vypadá, jako by evropský kontinent vůbec neexistoval. Evropané mohou konkurovat Američanům a východní Asii jen ve vývoji softwaru, v ostatních sektorech nikoli (*viz tabulky*). Do třicítky největších světových internetových firem se vejdou pouze tři evropské, z toho dvě se živí převážně prodejem módy a kosmetiky. V podstatných a strategických

odvětvích – komunikace, ukládání dat či vývoj umělé inteligence – evropské firmy nefigurují.

To znamená nejen to, že tyto firmy odvádějí (nebo by měly odvádět) daně ze svých velkých zisků mimo Evropu. Technologické firmy přitahují talentované lidi

Největší technologické firmy (podle příjmů)

1.	Apple	USA
2.	Samsung	Jižní Korea
3.	Amazon	USA
4.	Foxconn	Tchaj-wan
5.	Alphabet (Google)	USA
6.	Microsoft	USA
7.	Huawei	Čína
8.	Hitachi	Japonsko
9.	IBM	USA
10.	Dell	USA

ZDROJ: FORBES

z celého světa, ti pak svůj elán a nadání uplatňují v San Francisku a Tokiu, ale ne v Paříži nebo Amsterdamu. Závislost na kapacitách a technologiích velkých zahraničních firem může hrát neblahou roli v případě velké mezinárodní krize.

Jak vysvětluje Petr Pleticha, analytik tuzemského think tanku IDEA, který se na technologický byznys zaměřuje, je to možné i navzdory tomu, že v Evropě jsou kvalitní školy a spousta dobrých nápadů. Unie má sice přes půl miliardy obyvatel, ale jednotlivé země a jejich trhy se od sebe pořád dost podstatně liší. „Zákazníci ve Finsku a Portugalsku chtějí víceméně to samé, ale liší se od sebe zákony, pravidla a zvyklosti obou zemí. Mnohem

VZNIKNE
EVROPSKÝ
GOOGLE?

víc než v rámci Spojených států nebo Číny,“ říká. Firmy tak mají omezený prostor k rozjezdu a mnohem složitější cestu za hranice své malé domovské země.

Začínajícím firmám ve světě v rozjezdu pomáhají takzvané venture fondy – soukromé fondy, které investují do vybraných firem, kromě peněz mají k dispozici i univerzální manažery, kteří mohou svými zkušenostmi startupům pomoci v tom, na co by samy nestačily – třeba postavit call centrum nebo začít s dodávkami čerstvého pečiva až do domu. Ty ale podle Pletichy v Evropě chybějí: fungují jen v menším rozměru ve Velké Británii či Německu. Ve Spojených státech a svobodných zemích východní Asie jsou jedním

Největší internetové firmy (podle příjmů)

1.	Amazon	USA
2.	Google	USA
3.	JD.com	Čína
4.	Alibaba	Čína
5.	Facebook	USA
6.	Tencent	Čína
7.	Netflix	USA
8.	Booking	USA
9.	Baidu	Čína
10.	eBay	USA
18.	Zalando	Německo
24.	Spotify	Švédsko
30.	ASOS.com	Velká Británie

ZDROJ: FORBES

Větší vliv

V technologickém vývoji možná Evropa zaostává, oproti zbytku světa je však výrazně napřed v regulaci velkých technologických firem a jejich monopolů. Legislativa GDPR v praxi představuje způsob, jak dát uživatelům vládu nad svými daty, jejich užíváním a zpeněžováním. Americký stát Kalifornie se nedávno evropským modelem inspiroval a zavedl svou vlastní verzi ochrany uživatelských dat. Další způsob, jakým se Unie snaží rozbít monopoly velkých firem, je donutit je ke sdílení jimi vytěžených uživatelských dat s konkurencí.

Kromě domluvy však operuje jen pokutami, které se sice zdají být astronomicky vysoké (loňská pokuta pro

Největší softwarové firmy (podle příjmů)

1.	Alphabet (Google)	USA
2.	Microsoft	USA
3.	IBM	USA
4.	Accenture	Irsko
5.	Facebook	USA
6.	Oracle	USA
7.	SAP	Německo
8.	Tencent	Čína
9.	TCS	Indie
10.	Baidu	Čína

ZDROJ: FORBES

Google za omezování konkurence činila v přepočtu 35 miliard korun), ale pro firmy jako Google a Facebook nejsou bolestivé. Druhá páka na velké technologické firmy je fakt, že Evropa je bohatý kontinent a pochází odtud víc než čtvrtina jejich celosvětových zisků.

To je ale všechno a zmíněná skutečnost, že všechny velké firmy – a tím pádem celý technologický byznys – sídlí ve Spojených státech, Číně nebo Japonsku, znamená, že vliv evropské veřejnosti na bezprecedentně vlivné firmy je omezený. Pokud by část globálně vlivných hráčů sídlila v Berlíně, Stockholmu či Amsterdamu, byl by výrazně vyšší. ●

FOTO REUTERS PICTURES

A co zkusit Berlín, Stockholm či Amsterdam...

z tahounů technologického podnikání, v Číně je nahrazuje bezedná státní pokladna, která má vždycky na zřeteli politické cíle.

Tohle všechno může EFF teoreticky suplovat. „Veřejný fond může okopírovat způsob, jakým venture fondy pracují, ale je to dost tvrdý byznys a jeho jediným cílem je zisk,“ vysvětluje Pleticha. Cílem EFF ovšem nemá být

zisk, nýbrž pomoc evropským firmám a v důsledku evropské ekonomice a politice. Bude to rozhodně velmi složité. „Jde o hledání cesty, jak přesně a proč přesně nějakou firmu podpořit, kdy už ji nechat jít svou cestou a kdy ji třeba prodat – nedej bože větší americké nebo čínské firmě. To je přitom úplně běžný a pro zakladatele často vysněný cíl,“ dodává analytik.

WWW.RESPEKT.CZ/AUDIO